

KP darbs rada sabiedrības ieguvumu, kas 24 reizes pārsniedz iestādes budžetu

Publicēts: 03.02.2022.

[Jaunami](#)

Konkurences padomes (KP) aprēķins rāda, ka, vērtējot trīs gadu periodā, iestādes darbs ik gadu sabiedrībai devis ieguvumu vidēji 26 miljonu eiro apmērā. Taču, analizējot tikai pērnā gada darba rezultātus, sabiedrības ieguvums mērāms virs 52 miljoniem eiro. Tādējādi, ņemot vērā iestādes budžetu 2021. gadā, katrs iestādei piešķirtais eiro pērn radījis sabiedrības ieguvumu aptuveni 24,28 eiro apmērā.

☞ KP priekšsēdētājs Juris Gaiķis: “Konkurences padomes pārkāpumu lietu skaits vai piemērotie sodi nekalpo kā pamata kritērijs iestādes darbības efektivitātes novērtējumam. Mūsu mērķis nav primāri sodīt uzņēmumus, bet gan veicināt viņu izpratni par godīgu konkurenci un preventīvi novērst iespējamus pārkāpumus. Tieši patērētāju ieguvums no konkurējošiem tirgiem ir viens no iestādes efektivitātes rādītājiem, uz kuru iestāde koncentrējas, veicot gan izmeklēšanas, gan uzraudzības, gan izglītošanas pasākumus. Trīs gadu periodam bijām uzlikuši sev latīņu – sasniegt vismaz 24 miljonu eiro sabiedrības ieguvumu, taču ar cītīgu darbu 2021. gadā šī latīņa ir būtiski pārsniegta.”

Sabiedrības ieguvuma aprēķināšana tiek balstīta uz metodoloģiju, ko rekomendējusi Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (*Organisation for Economic Co-operation and Development* jeb *OECD*), taču, lai to pielāgotu Latvijas tautsaimniecības īpatnībām, tā papildināta ar Eiropas Komisijas un ārējo ekspertu ieteikumiem, kā arī citu Eiropas Savienības dalībvalstu konkurences iestāžu praktiskajiem atzinumiem.

Lai aprēķinātu radīto ieguvumu sabiedrībai, tiek vērtēti iestādes pieņemtie lēmumi pārskata periodā, jo atklājot pārkāpumus un tādējādi novēršot aizliegtas vienošanās un dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, KP ar savu darbu sniedz tiešu un tūlītēju labumu pārkāpumos cietušajiem uzņēmumiem un patērētājiem, piemēram, novēršot iespējamo nepamatoto cenu pieaugumu. Papildus tiek ņemts vērā pozitīvais efekts no iestādes preventīvajām darbībām, piemēram, brīdinājumiem un pārrunu procedūrām, kas veiktas attiecībā uz konkrētiem uzņēmumiem, kuri bija pieļāvuši maznozīmīgākus aizliegtu vienošanos vai dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pārkāpumus. Tāpat aprēķinā tiek vērtēta iestādes veiktā apvienošanās kontrole, nepieļaujot nelabvēlīgu uzņēmumu tirgus varas koncentrāciju.

Jāuzsver, ka sabiedrības ieguvuma aprēķinā netiek ierēķināti KP piemērotie un uzņēmumu nomaksātie naudas sodi, jo to primārais mērķis ir prevencija un atturēšana no līdzīgu pārkāpumu realizēšanas nākotnē.

Ieguvums no karteļu apkarošanas

2021. gadā vislielāko ieguldījumu sabiedrības labā – 60 % no aprēķinātā sabiedrības ieguvuma jeb vairāk nekā 30 miljonus eiro – sniedza karteļu apkarošana. KP 2021. gadā atklāja divus karteļus – “Būvnieku karteli”, kurā tika sodīti desmit būvniecības uzņēmumi par ilggadēju aizliegtu vienošanos par dalības nosacījumiem publiskajos un privātajos būvniecības iepirkumos, kā arī meliorācijas nozares karteli, kur divi meliorācijas uzņēmumi – SIA “Valkas meliorācija” un SIA “Agromeliorators” – bija aizliegti vienojušies par dalības noteikumiem Zemkopības ministrijas kapitālsabiedrības organizētajās iepirkumu procedūrās.

Ieguvums no dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas izskaušanas

Tāpat būtisku ieguvumu sabiedrībai – teju 40 % apmērā no aprēķinātā sabiedrības ieguvuma jeb vairāk nekā 20 miljonus eiro – sniedza pieņemtie lēmumi par uzņēmumu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu.

Būtisku ieguvumu no šiem 40 % nodrošināja KP darbs pie tā sauktās "Tirīgas lietas", kur Rīga bija iecerējusi noslēgt atkritumu apsaimniekošanas tirgu konkurencei uz 20 gadiem. Tieši 2021. gadā KP panāca izlīgumu strīdā ar Rīgas pilsētas pašvaldību un SIA "Getliņi EKO". Izlīgums paredzēja, ka iesaistītās puses turpmāk ļaunprātīgi neizmantos savu dominējošo stāvokli un pašvaldība pēc konkurences tiesību ekonomistu analīzes saņemšanas iepazīstinās KP par turpmākajiem atkritumu apsaimniekošanas organizācijas plāniem Rīgā, tāpat Rīgas pašvaldība valsts budžetā samaksāja naudas sodu 500 000 eiro apmērā, savukārt SIA "Getliņi EKO" – 385 000 eiro.

Ieguvums no preventīvajām darbībām

KP preventīvais darbs, piemēram, brīdinājumi un pārrunu procedūras, 2021. gadā nodrošināja sabiedrības ieguvumu vairāk nekā 300 tūkstošu eiro apmērā, savukārt iestādes veiktā apvienošanās kontrole, nepieļaujot nelabvēlīgu uzņēmumu tirgus varas koncentrāciju, sniedza sabiedrības ieguvumu apmēram 80 tūkstošu eiro apmērā.

2021. gads bija zīmīgs ar iestādes lielo aktivitāti izglītošanas un prevenciju pasākumu piemērošanā, kas divreiz pārsniedz 2020. gada izpildi. Īstenojot "Konsultē vispirms" principu, nelielu tirgus dalībnieku un mazāk nozīmīgu iespējamo pārkāpumu gadījumos īstenotas deviņas prevencijas, kopumā izglītojot un brīdinot 24 juridiskas personas par iespējamiem Konkurences likuma pārkāpumiem. Tāpat pērn izteikti pieaugusi uzņēmumu vēlme apvienoties un stiprināt savu pozīciju tirgū, tādējādi KP 2021. gadā, lai nepieļautu pārmērīgas tirgus koncentrācijas, pieņēmusi divreiz vairāk lēmumu par uzņēmumu apvienošanu nekā 2020. gadā. Pērn tika pieņemti 22 lēmumi par uzņēmumu apvienošanu, kas pēdējā piecgadē ir lielākais gada laikā pieņemto lēmumu skaits.

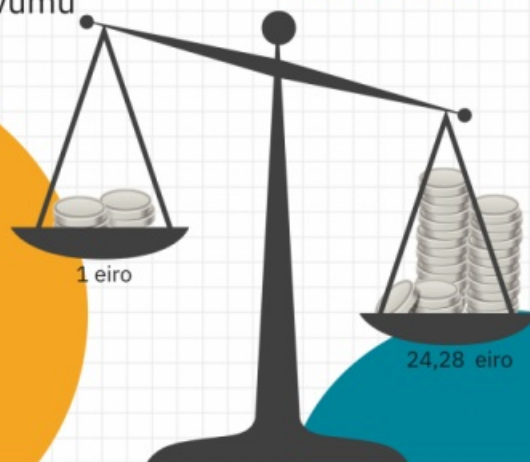
SABIEDRĪBAS IEGUVUMS NO KONKURENCES PADOMES DARBA

2021. gadā

Katrs iestādei
piešķirtais **eiro** pērn
radījis sabiedrības
ieguvumu

**24,28 eiro
apmērā**

SABIEDRĪBAS IEGUVUMU VEIDO

apvienošanās
kontrolē
**80 tūkst. eiro
(0.15%)**

preventīvās
darbības
**305 tūkst. eiro
(0.59%)**

karteļu
apkarošana
**31 milj. eiro
(60%)**

dominējošā
stāvokļa
ļauņprātīgas
izmantošanas
izskaušana
**20 milj. eiro
(39%)**

*Trīs gadu periodam bijām
uzlikuši sev latīņu –
sasniegt vismaz 24 milj.
eiro sabiedrības ieguvumu,
taču ar cītīgo darbu
**2021. gadā šī latīņa ir
būtiski pārsniegta.***

Juris Gaiķis
Konkurences padomes priekšsēdētājs

